

Forfatter: Ploug, Carl

Titel: Peder Griffenfeld

Citation: Ploug, Carl: "Peder Griffenfeld", i Ploug, Carl: *Samlede Digte*, 1876, s. 457.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-plough01-shoot-workid98767.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Digte

Peder Griffenfeld.

De Nordhavsølger kammed Brask og med Bram,
Med sølvspættet Ryg og med funklende Kam,
I talløs, uendelig Række!
Da standser Klippeholmen dem i deres Fart,
Da stejle de vældig, da fnyse de svart,
Men knuses til Støv mod dens Vægge.

Deroppe i Taarnet af Munkenes Hus,
I Koret til Kirken, som ligger i Grus,
Der sidder ved Gluggen en Fange;
Hans Øje blev mat, og hans Isse blev bleg,
Imedens han stirrede paa Bølgernes Leg
I Dage saa lange, saa lange.

Men blegt blev ej Mindet om hvad der forgik,
Og sløvt ej hans Sjæls indad skuende Blik,
Mens Aartier voxed af Dage.
Naar Bølgerne komme med Brask og med Bram
Med sølvspættet Ryg og med funklende Kam,
Sit Liv han forbi sig ser drage.

458

Som de har han rullet ad Tidernes Flod
Og svulmet af Styrke og skummet af Mod
Og skinnet af Hæder og Lykke.
Da naa'de han Klippen - borthvirvlet og knust
Var Alt, hvad der havde hans Tanke berust;
Han var kun en levende Skygge.

Og brudt var hans Skjold og hans Navn slettet ud,
Og Han, der forsmaa'de en fyrstelig Brud,
Var nu ej den Ringestes Lige;
I Verdens forborgneste Afkrog gjemt,
Af Menneskens Samfund udstødt og forglemt
Var Han, der nys styred et Rige.

For Vindene spredt var hans Gods og hans Guld,
Og Ingen af dem, som han skænked sin Huld,
Husvalse til ham mon bære;
Og hele den fejge og graadige Flok,
Som offred ham Smiger, langt mer end nok,
Den hævned sin Skam paa hans Ære.

Siig, hvad var hans Brøde, siig, hvorfor han led?
Hvi styrted i Fængelets Mørke han ned
Fra Skamlen ved Kongesædet?
Hvi blinkede over ham Bødlens Sværd?
Hvi traf ham en Naade, langt mindre værd,
End Døden paa Retterstedet.

459

Ja, siig os det, I, som har fældet hans Dom!
Thi Forskeren leder forgjævcs derom,
Men I maa hans Udaad vel vide.
I lod Jer dog ikke paa Herskerens Bud
Som Jagthunde hidse i Skoven ud,
Den hildede Hjort at bide?

I vare jo hædrede danske Mænd;
Han havde blandt Jer jo mangan en Ven -
Hvor kunde I dømmesaa ilde?
Hvor kunde I offere for Nag og for Nid
Den største Mand i Jer taagede Tid,
Og angre det - først forsilde?

Vist bar han sin Svagheds Mærke, som I;
Saa lidt han for Skyld og Lyde var fri,
Som Nogen født af en Kvinde;
Vist lokkede Glimmer og Guld hans Sands,
Vist lod han sin egen Størheds Glands
Sit skarpe Øje forblinde.

Vist stod han blandt Eder myndig og stolt,
Og vilde, det skulde mærkes, han holdt
I Haand Selvherskerens Scepter,
Mens Han, der var baaren til kongelig Magt,
Forstod sig paa Exercits og paa Jagt,
Og snakked sin Mester efter.

460

Men var det dog ikke hans værste Synd.
At han kun var født til en Lykke tynd
I Kjældren paa Købmagergade?
Og var det dog ikke hans største Skam,
At eget Smile opløftede ham
Til Livets højeste Stade?

Og var det dog ikke hans værste Fejl,
At han kunde sejle for fulde Sejl,
Hvor I ikke hittede Løbet?
Og var det dog ikke hans største Last,
At han paa den stejleste Tind stod fast,
Hvorop I gjerne gad krøbet?

Hvo spørger vel nu om Eders Ry?
Paa Mindets Himmel det staar som en Sky,
Men hans som en Nordlysflamme.
Hvo blændes vel nu af Eders Glands?
Afbleget og dum den ligger om hans
Portræt, som dets rustne Ramme.

Det Store undslipper fra Samtidens Dom:
Med Martyrens Krands eller Sejerens om
Det ty'r til Historiens Tempel;
Alt Andet, der røres i Menneskers Liv,
Forsvinder i Tidernes Perspektiv;
Kun det bærer Evigheds Stempel.

461

Hans afbrudte Gjerning dog havde et Skær
Af Visdom og Sandhed, som Ingen kom nær
I hine barnagtige Dage;
Og Rygtet, som gik af hans Vid og, hans Daad,
Hans Kløgt og hans List udi Fyrsternes Raad,
Det straaled paa Danmark tilbage.

Og hvad han har villet, er det ej endnu
Den ledende Stjerne for Folkenes Hu
Og Hjerternes drivende Flamme?
Udslettede Hadets og Tvedragtens Spor
Og broderligt Venskab og Samfund i Nord -
Hvad ville vi mer end det Samme?

Og saa' han ej klart, hvad hver følgende Slægt

Har sandet igjen under Ulykkens Vægt,
Men glemt, naar den skifted med Lykke:
At Øglen, som bider i Dannemarks Hæl,
Som øder dets Liv, og som piner dets Sjæl,
Bag Ejderen Rede mon bygge?

Men Eenvældens svimle, tillistede Magt,
Som Folkets troskyldige Sind havde bragt
Kong Fredrik i Trængselens Time -
Var han ej dens Arm, og var han ej dens Aand?
Og drog ej hans Snille tilsammen de Baand,
Som kvalte Foryngelsens Kime?

462

Hvad skabt han har fundet, ja, det har han brugt,
Da hver anden Sti op til Toppen var lukt
End den gennem Herskerens Lune;
Men Enevoldsmagten, hvis Arving han blev,
Udkaared ham selv til sit Offer og skrev
Hans Skæbnes tragiske Rune.

En eneste Nat udi Slegfredens Seng -
Og sprungen var hver en Taknemligheds Streng
I Kongens forhærdede Hjerte;
Og Den, som han skyldte sit viseste Raad,
Og Den, som han skyldte sin eneste Daad,
Var viet til Død og til Smerte.

De Nordhavsølger komme med Brask og med Bram,
Med sølvspættet Ryg og med funklende Kam,
Og brydes mod Klippeholmens Stene:
De tale til Slægter om Enevældens Søn,
Om Kongernes Tak og om Storhedens Løn;
Thi Munkholm er - Nordens Sankt Helene.